

V I Lenin

Referat på en sammankomst med bolsjevikiska ombud vid arbetar- och soldatdeputeradesovjeternas allryska konferens

Den 4 (17) april 1917

Jag har skisserat några teser, som jag nu skall kommentera. Av tidsbrist kan jag inte framlägga ett ingående och systematiskt referat.

Grundfrågan är inställningen till kriget. Det viktigaste som träder i förgrunden, när man läser om Ryssland och ser förhållandena på ort och ställe, är segern för försvarsvänligheten, segern för förrädarna mot socialismen, bourgeoisins bedrägeri mot massorna. Det är iögonenfallande, att hos oss i Ryssland är läget inom den socialistiska rörelsen detsamma som i andra länder: försvarsvänlighet, ”fosterlandsförsvar”. Skillnaden är den, att det ingenstans finns en sådan frihet som hos oss och oss åvilar därför ett ansvar gentemot hela det internationella proletariatet. Den nya regeringen är liksom den tidigare imperialistisk, trots löftet om republik – den är alltigenom imperialistisk.

”I. I vår inställning till kriget, som från Rysslands sida också under den nya regeringen Lvov & Co på grund av denna regerings kapitalistiska karaktär ovillkorligen förblir ett imperialistiskt rövarkrig, är även den minsta eftergift åt ‘den revolutionära försvarsvänligheten’ otillåtlig.

Det medvetna proletariatet kan ge sitt samtycke till ett revolutionärt krig, som verkligen rättfärdigar revolutionär försvarsvänlighet, endast under följande förutsättningar: a) makten övergår i händerna på proletariatet och de till det anslutna fattigaste bondeskikten, b) alla annexioner ges upp inte bara i ord utan också i handling; c) en komplett brytning sker i praktiken med alla kapitalintressen.

Med hänsyn till att breda skikt av den revolutionära försvarsvänlighetens förespråkare bland massorna utan tvivel menar väl och erkänner kriget endast av nödtvång men inte för erövringarnas skull, och med hänsyn till att de är vilseförda av bourgeoisin, måste man särskilt grundligt, ihärdigt och tålmodigt upplysa dem om deras fel, upplysa dem om det oupplösliga sambandet mellan kapitalet och det imperialistiska kriget samt bevisa att utan att kapitalet störtas är det *omöjligt* att göra slut på kriget genom en verkligt demokratisk fred och inte en våldsfred.

Den bredaste propaganda för denna uppfattning måste organiseras bland frontrupperna.

Förbrödring.”

– I vår inställning till kriget får inte heller under den nya regeringen, som alltjämt är imperialistisk, den minsta eftergift göras åt försvarsvänligheten. Massorna ser praktiskt på saken, inte teoretiskt. De säger: ”Jag vill försvara fosterlandet men inte erövra främmande områden.” När kan kriget anses vara ens eget? Då man helt tar avstånd från annexioner.

Massorna närmar sig frågan inte teoretiskt utan praktiskt. Vårt fel är att vi närmar oss den teoretiskt. Det medvetna proletariatet kan ge sitt samtycke till ett revolutionärt krig, som verkligen rättfärdigar revolutionär försvarsvänlighet. För soldatmassans företrädare måste man ställa frågan praktiskt, annars går det inte. Vi är inte alls pacifister. Men grundfrågan är: vilken klass är det som för krig? Kapitalisternas klass, som är förbunden med bankerna, kan inte föra något annat krig än ett imperialistiskt. Arbetarklassen kan göra det. Steklov och Tjcheidze har glömt allt. När man läser arbetardeputeradesovjetens resolution, blir man förvånad över att människor, som kallar sig socialister, har kunnat framlägga en sådan resolution.”

Det egenartade i Ryssland är den oerhört snabba övergången från brutalt våld till det mest spetsfundiga bedrägeri. Grundvillkoret är: *avståndstagande från annexioner inte i ord utan i handling*. Retj rasar mot Sotsial-Demokrats förklaring att Kurlands anslutning till Ryssland är annexion. Men införlivande av något som helst land med nationella särdrag, införlivande av en nation mot dess önskan, om den känner sig som ett annat folk, oavsett om dess språk skiljer sig åt eller ej, är annexion. Vi har här att göra med storryssarnas fördom, utbildad under sekler.

Kriget kan endast avslutas, om man helt bryter med det internationella kapitalet. Det är inte enskilda personer utan det internationella finanskapitalet som gett upphov till kriget. Det är inte lätt att bryta med det internationella kapitalet, men det är inte heller lätt att göra slut på kriget. Det är barnslighet, naivitet att anta att en sida kan göra slut på kriget ... Zimmerwald, Kienthal ... Vi är mer förpliktade än alla andra att försvara den internationella socialismens heder. Svårigheten i närmandet ...

På grund av att det otvivelaktigt finns en försvarsvänlig stämning bland de breda massorna, som erkänner kriget i tron att det *endast* förs *av nödvång* men inte för erövringars skull, måste man särskilt grundligt, ihärdigt och tålmodigt upplysa dem om att om inte kapitalet störtas, så kan kriget inte avslutas med en fred, som inte är en våldsfred. Denna tanke måste man sprida vitt och brett, föra ut till massorna. Soldaterna fordrar ett konkret svar på frågan hur det skall göras slut på kriget. Men det är politiskt bedrägeri att lova människorna, att vi kan göra slut på kriget enbart genom enskilda personers goda vilja. Massorna måste varnas. Revolution är en svår sak. Fel är oundvikliga. Felet är, att vi [inte har avslöjat?] den revolutionära försvarsvänligheten i hela dess djup. Den revolutionära försvarsvänligheten är förräderi mot socialismen. Det räcker inte med att begränsa sig ... Man måste erkänna ett fel. Vad bör göras? – Upplysa. Hur skall man ... som inte vet vad socialism är ... Vi är inga skojare. Vi måste bygga enbart på massornas medvetenhet. Även om vi skulle förbli i minoritet – så gör det ingenting. Det lönar sig att för en tid avstå från den ledande positionen. Man får inte frukta att förbli i minoritet. När massorna förklarar, att de inte önskar några erövringar, så tror jag dem. När Gutjkov och Lvov säger, att de inte önskar några erövringar, så är de bedragare. När arbetaren säger, att han vill försvara landet, så talar den förtryckta människans instinkt ur honom.

”II. Det säregna i det nuvarande läget i Ryssland är *övergången* från revolutionens första etapp, som på grund av proletariats otillräckliga medvetenhet och organisation förde bourgeoisin till makten, *till* dess *andra* etapp, som måste lägga makten i händerna på proletariatet och de fattigaste bondeskikten.

Denna övergång karakteriseras dels av en maximal legalitet (Ryssland är nu det friaste landet i världen av alla krigförande länder), dels av att massorna inte utsätts för övervåld och slutligen av att massorna intar en omedvetet godtrogen hållning till kapitalisternas regering, dessa kapitalister som är fredens och socialismens värsta fiender.

Denna säregenhet kräver av oss förmåga att anpassa oss till de *speciella* betingelserna för partiarbetet bland de enastående breda proletärmassor, som just har vaknat till politiskt liv.”

– Varför tog man inte makten? Steklov säger: av den och den orsaken. Det är nonsens. Saken är den, att proletariatet inte är tillräckligt medvetet och inte tillräckligt organiserat. Detta måste man tillstå: den materiella styrkan ligger hos proletariatet, men bourgeoisin var medveten och förberedd. Detta är ett vidunderligt faktum, men man måste öppet och direkt erkänna det och förklara för folket, att makten inte togs, därför att man var oorganiserad och omedveten ... Ruin för miljoner, död för miljoner. De mest framskridna länderna går under, och därför ser de sig ställda inför frågan ...

Den första etappens övergång till den andra – maktens övergång till proletariatet och bönderna – kännetecknas dels av en maximal legalitet (Ryssland är nu det friaste, mest framskridna landet i världen), dels av massornas blinda tro på regeringen. Även bland våra bolsjeviker finner vi denna tro på regeringen. Det kan bara bero på revolutionsyra. Detta är socialismens undergång. Ni, kamrater, tror på regeringen. Om det förhåller sig så, då skiljs våra vägar åt. Då förblir jag hellre i minoritet. En Liebknecht är mera värd än 110 försvarsvänner av Steklovs och Tjcheidzes typ. Om ni sympatiserar med Liebknecht och ger bara ett finger åt [försvarsvännerna], så betyder det förräderi mot den internationella socialismen. Om vi tar avstånd från dessa personer ... så skall varje förtryckt komma till oss, emedan kriget för honom till oss och han inte har någon annan utväg.

Till folket får man inte komma med latinska ord, man måste tala enkelt och begripligt. Det har rätt ... – man måste anpassa sig .. att övergå till detta är absolut nödvändigt. Vår linje kommer att visa sig riktig.

”III. Inget stöd åt den provisoriska regeringen. Hela falskheten i alla dess löften, särskilt ifråga om att avstå från annexioner, måste klarläggas. Avslöjande i stället för det otillåtliga, illusoriska ‘kravet’ på att *denna* regering, kapitalisternas regering, skall *upphöra* att vara imperialistisk.”

– Pravda kräver av *regeringen*, att den skall avstå från annexioner. Att kräva av kapitalisternas regering, att den skall avstå från annexioner, är nonsens, ett himmelskriande hän mot ...

Från vetenskaplig ståndpunkt är detta ett så bottenlöst bedrägeri, som hela det internationella proletariatet, hela ... Det är dags att erkänna felet. Nog med hälsningar och resolutioner, det är dags att handla. Vi måste övergå till saklig, nykter ...

”IV. Erkännande av det faktum, att vårt parti i de flesta arbetardeputerades sovjeter befinner sig i minoritet, och tills vidare i svag minoritet, gentemot det *block*, som bildas av *alla* småborgerliga opportunistiska element – från folksocialisterna och socialistrevolutionärerna till organisationskommittén (Tjcheidze, Tsereteli o a), Steklov etc, etc – vilka gett vika för bourgeoisins inflytande och överfördet på proletariatet.

Klargörande för massorna, att arbetardeputerades sovjeter är *den enda möjliga* formen för en revolutionär regering och att vår uppgift därför, så länge *denna* regering underordnar sig bourgeoisins inflytande, endast kan bestå i att tålmodigt, systematiskt, ihärdigt och med särskild anpassning till massornas praktiska behov *klargöra* felet i deras taktik.

Så länge vi befinner oss i minoritet arbetar vi med att kritisera och klargöra felet, samtidigt som vi propagerar nödvändigheten av att hela statsmakten skall övergå till arbetardeputerades sovjeter så att massorna skall kunna övervinna sina fel *genom erfarenheter*.”

– Vi bolsjeviker är vana vid att utveckla ett maximum av revolutionär anda. Men det räcker inte. Man måste veta vad det är fråga om.

Arbetardeputerades sovjet är den verkliga regeringen. Att tro annat innebär att förfalla till anarki. Det är ett erkänt faktum, att vårt parti är i minoritet i arbetardeputerades sovjet. Det måste klargöras för massorna, att arbetardeputerades sovjet är den enda möjliga regeringen, en sådan regering som bortsett från kommunen ännu inte funnits i världen. Vad sedan, om majoriteten av arbetardeputerades sovjet intar en försvarsvänlig ståndpunkt? Det är ingenting att göra åt. För oss återstår ingenting annat än att tålmodigt, ihärdigt och systematiskt klargöra att deras taktik är felaktig.

Så länge vi är i minoritet består vårt arbete i att kritisera för att befria massorna från bedrägeriet. Vi fordrar inte att massorna skall tro oss på vårt ord. Vi är inga skojare. Vi vill, att massorna skall befria sig från sina fel *genom erfarenheter*.

Arbetardeputeradesovjetens upprop innehåller inte ett enda ord, som visar på klassmedvetande. Det är fraser alltigenom! Fraser och smicker av det revolutionära folket är det enda som tagit död på alla revolutioner. Hela marxismen lär oss att inte hemfalla åt revolutionära fraser, särskilt inte i en situation, då de är särskilt i svang.

”V. Inte en parlamentarisk republik – att återgå till den från arbetardeputerades sovjet skulle vara ett steg tillbaka – utan en republik av arbetar-, lantarbetar- och bondedeputerades sovjet i hela landet, nedifrån och upp.

Avskaffande av polisen, armén och ämbetsmannakåren.*

Alla ämbetsmän, som skall väljas och när som helst kunna ersättas, erhåller en lön, som inte överstiger en kvalificerad arbetares genomsnittslön.”

– Det är detta som den franska kommunen lärt oss, som Kautsky glömt och som arbetarna lär av 1905 och 1917. Erfarenheterna från dessa år läs oss att inte tillåta att polisen återupprättas, att inte tillåta att den gamla armén återupprättas.

Programmet måste ändras, det är föråldrat. Arbetar- och soldatdeputerades sovjet är ett steg i riktning mot socialismen. Ingen polis, ingen armé, ingen ämbetsmannakår. En konstituerande församling inkallas – men av vem? Resolutioner skrivs för att lägga dem på hyllan eller slå sig till ro på dem. Jag skulle bli glad, ifall den konstituerande församlingen inkallades i morgon, men det är naivt att tro att Gutjov kommer att inkalla den. Allt prat om att tvinga provisoriska regeringen att inkalla konstituerande församlingen är tomt prat, rena svindeln. Revolutioner gjordes men polisen blev kvar, revolutioner gjordes men alla ämbetsmän osv blev kvar. Det är orsaken till revolutionernas undergång. Arbetardeputerades sovjet är den enda regering, som kan inkalla denna församling. Vi är alla entusiastiska över arbetardeputerades sovjet, men vi har inte begripit dem. Vi drar bakåt från denna form, till internationalen, som följer i bourgeoisins släptåg.

Den borgerliga republiken kan inte lösa frågan [om kriget], ty den kan bara lösas i internationell måttstock. Vi lovar inte att befria ... men vi säger, att endast i denna form (arbetar- och soldatdeputerades sovjet) är den möjlig. Ingen annan regering än arbetar- och lantarbetardeputerades sovjet. Talar vi om kommunen, så kommer man inte att förstå. Säger vi däremot: arbetar- och lantarbetardeputerades sovjet i stället för polisen, lär er att styra, ingen kan hindra oss – [så kommer man att förstå].

Konsten att styra lär man sig inte i några böcker. Pröva, gör misstag, lär dig att styra.

”VI. I agrarprogrammet överförs tyngdpunkten till lantarbetardeputerades sovjet.

All godsägarjord konfiskeras.

All jord i landet nationaliseras; förfoganderätten över jorden tillkommer de lokala lantarbetar- och bondedeputerades sovjet. Särskilda sovjet bildas av deputerade från de fattigaste bönderna. Alla storgods (som omfattar omkring 100 och upp till 300 desiatiner med hänsynstagande till lokala och andra omständigheter och enligt de lokala myndigheternas fastställande) ombildas till mönsterjordbruk under kontroll av lantarbetardeputerade och för samhällets räkning.”

---

* Dvs den stående armén ersätts med allmän folkbeväpning.

– Vad är bönderna? Det vet vi inte, det finns ingen statistik däröver, men vi vet, att de är en kraft.

Om de tar jorden, så kan ni vara övertygade om att de inte kommer att lämna tillbaka den till er och inte kommer att fråga oss. Programmets axel har förskjutits, tyngdpunkten ligger på lantarbetardeputerades sovjet. Om inte den ryske bonden kommer att avgöra revolutionen, så kommer den tyske arbetaren att göra det.

Bonden från Tambov

För den första desiatinen behöver inget betalas, för den andra 1 rubel och för den tredje 2 rubel. Vi kommer att ta jorden, och godsägaren kommer inte längre att kunna ta tillbaka den.

Hushållning på gemensamma grundvalar.

Det är nödvändigt att bilda en särskild sovjet av deputerade från de fattigaste bönderna. Det finns rika bönder, det finns lantarbetare. Även om dessa får jord, kan de i alla fall inte bygga upp något hushåll. Av de stora egendomarna måste man skapa mönsterhushåll, som på allmänna grundvalar skall skötas av lantarbetardeputerades sovjet.

Stora egendomar finns.

”VII. Alla banker i landet sammanförs omedelbart till en nationalbank, som underställs kontroll av arbetardeputerades sovjet.”

– Banken är ”formen för allmän bokföring” (Marx). –Kriget lär ut ekonomi, alla vet att bankerna plundrar folkkrafterna. Bankerna är folkhushållningens nerv och brännpunkt. Vi kan inte ta bankerna i våra händer, men vi propagerar deras förening under arbetardeputerades sovjetens kontroll.

”VIII. Det är inte vår *omedelbara* uppgift att ‘införa’ socialism utan endast att ofördröjligen ställa den samhälleliga produktionen och produkternas fördelning under kontroll av arbetardeputerades sovjet.”

– Livet och revolutionen skjuter den konstituerande församlingen i bakgrunden. Viktigt är inte att lagarna finns skrivna på papper, viktigt är vem som genomför dem. Proletariatets diktatur finns, men man vet inte vad man skall göra med den. Kapitalismen har blivit statskapitalism ... Marx ... blott det som mognat fram i praktiken ...

”IX. Uppgifter för partiet:

- 1) omedelbar partikongress;
- 2) ändring av partiets program, framför allt:
  - a) om imperialismen och det imperialistiska kriget,
  - b) om förhållandet till staten och *vårt* krav på en ‘kommunstat’*,
  - c) korrigerig av det föråldrade minimiprogrammet;
- 3) ändring av partiets namn.†

X. Förnyande av internationalen.

Initiativ till att skapa en revolutionär international, en international mot *socialchauvinisterna* och mot ‘centrum’‡.”

– *Sammanfattning.*

* Dvs en stat efter Pariskommunens förebild

† I stället för ”socialdemokrati”, vars officiella ledare i hela världen har förrått socialismen och gått över till bourgeoisin (”försvarsvännerna” och de vacklande ”kautskyanerna”), måste vi kalla oss *kommunistiska partiet*.

‡ Som ”centrum” betecknas inom den internationella socialdemokratien den riktning, som vacklar mellan chauvinisterna (= ”försvarsvännerna”) och internationalisterna, nämligen Kautsky & Co i Tyskland, Longuet & Co i Frankrike, Tjcheidze & Co i Ryssland, Turati & Co i Italien, MacDonald & Co i England osv.

Arbetardeputerades sovjet har bildats, den har ett oerhört inflytande. Instinktivt sympatiserar alla med den. I detta institut är avsevärt fler revolutionära tankar koncentrerade än i alla *revolutionära fraser*. Om arbetardeputerades sovjet förmår att ta styrelsen i sina händer, så är frihetens sak tryggad. Ni kan skriva de mest idealiska lagar, vem skall genomföra dem? Samma ämbetsmän, men de är lierade med bourgeoisin.

Vad vi måste säga till massorna är inte ”genomför socialismen” utan bygg den [?]. Kapitalismen har gått framåt, krigstidens kapitalism är inte densamma som fanns före kriget.

På basis av de taktiska slutsatserna måste man gå över till praktiska åtgärder. Det är nödvändigt att omedelbart inkalla en partikongress, det är nödvändigt att se över programmet. Mycket i det är föråldrat. Minimiprogrammet måste ändras.

Personligen föreslår jag att partinamnet ändras till *kommunistiska partiet*. Beteckningen ”kommunistiskt” kommer folket att förstå. De flesta officiella socialdemokraterna har svikit, förrått socialismen ... Liebknecht är den ende socialdemokraten ... Ni fruktar att svika gamla minnen. Men för att byta underkläder måste man ta av sig den smutsiga skjortan och ta på en ren. Varför skall man kasta erfarenheterna av den internationella kampen överbord? De flesta socialdemokraterna i hela världen har förrått socialismen och gått över till de egna regeringarna (Scheidemann, Plechanov, Guesde). Vad skall man göra för att Scheidemann skall bli överens ... Denna ståndpunkt innebär ett fördärv för socialismen. Att sända ett radio-telegram till Scheidemann om slut på kriget ... är bedrägeri.

Ordet ”socialdemokrati” är inexakt. Klamra er inte fast vid det gamla ordet, som är ruttet alltigenom. Vill ni bygga ett nytt parti ... så kommer alla förtryckta till er.

I Zimmerwald och Kienthal fick centrum övertaget ... Rabotjaja Gazeta. Vi kommer att bevisa för er, att alla erfarenheter har visat ... Vi förklarar, att vi har bildat en vänster och brutit med centrum. Antingen talar ni om internationalen, förverkliga den då . . . eller ni ...

Zimmerwaldvänsterns riktning existerar i världens alla länder. Massorna måste bli på det klara med att socialismen är splittrad i hela världen. Försvarsvännerna har avsvurit sig socialismen. Enbart Liebknecht ... Hela framtiden tillhör honom.

Jag hör, att det finns en tendens till förening i Ryssland, förening med försvarsvännerna. Det är förräderi mot socialismen. Jag tror det är bättre att förbli ensam som Liebknecht: en mot 110.

Ffg publicerat den 7 november 1924 i nr 255 av tidningen *Pravda*

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 31, s 103 - 112